

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

INTEGRATION OF NATIONAL MUSICAL INSTRUMENTS WITH MODERN MUSIC GENRES

Nabiyeva Farog'atxon

3rd-year student of the Professional Education program, Department of Instrument
Performance, Kokand State University

Abstract

This article analyzes the issue of integrating Uzbek national musical instruments — dutor, tanbur, rubob, gijjak, doira, nay, and chang — with modern music genres such as jazz, pop, electronic music, rock, and “world music.” The timbral characteristics and acoustic possibilities of national instruments, as well as methods of adapting them to contemporary melodies, are examined. The article also discusses the creative and technical challenges arising in this integration process, ways to overcome them, and the significance of such fusion in popularizing national musical heritage among the younger generation.

Keywords

national musical instruments, modern music genres, fusion, dutor, rubob, gijjak, electronic music, jazz, melodic harmony, music education.

MILLIY CHOLG'U ASBOBLARINI ZAMONAVIY MUSIQA JANRLARI BILAN UYG'UNLASHTIRISH

Qo'qon davlat universiteti “Cholg'u ijrochiligi” kafedrası Professional ta'lim
yo'nalishi 3-bosqich talabasi Nabiyeva Farog'atxon

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek milliy cholg'u asboblari — dutor, tanbur, rubob, g'ijjak, doira, nay va chang — ning zamonaviy musiqa janrlari (jazz, pop, elektron musiqa, rok va “world music” yo'nalishi) bilan uyg'unlashtirilishi muammosi tahlil qilinadi. Milliy cholg'ularning tembr xususiyatlari, akustik imkoniyatlari va zamonaviy

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

ohanglar bilan moslashtirish usullari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, bunday uyg'unlashuv jarayonida yuzaga keladigan ijodiy va texnik muammolar, ularni hal etish yo'llari, hamda milliy musiqa merosini yosh avlod orasida ommalashtirishdagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: milliy cholg'u asboblari, zamonaviy musiqa janrlari, fyuzhn, dutor, rubob, g'ijjak, elektron musiqa, jazz, ohang uyg'unligi, musiqa ta'limi.

O'zbek milliy cholg'u asboblari — dutor, tanbur, rubob, g'ijjak, chang, nay, doira va boshqalar — asrlar davomida shakllangan o'ziga xos tembr boyligi, akustik xususiyatlari va ijro uslublariga ega. Bu asboblari an'anaviy ravishda maqom, xalq qo'shiqlari va mumtoz ashulalar ijrosida qo'llanilgan. Biroq zamonaviy musiqa madaniyatining globallashuvi, raqamli platformalarning rivojlanishi va yosh tinglovchilar didining o'zgarishi milliy cholg'ularning yangi sharoitlarda qanday "yashashi" mumkinligi haqida savol tug'diradi. Jazz, pop, rok, elektron musiqa va "world music" kabi zamonaviy janrlar bilan milliy cholg'ularni uyg'unlashtirish — nafaqat ijodiy tajriba, balki milliy musiqa merosini saqlash va kelajak avlodga uzatishning muhim vositasidir. Ushbu maqolada aynan shu uyg'unlashtirish jarayonining nazariy asoslari, amaliy usullari va pedagogik ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Ko'pchilik tadqiqotchilar fikricha, milliy cholg'u va zamonaviy janr o'rtasidagi uyg'unlashtirish ikki yo'nalishda amalga oshiriladi: birinchisi — milliy cholg'uni zamonaviy ansambl tarkibiga "mehmon" sifatida kiritish (masalan, dutor ovozi elektron beat ustiga qo'yish), ikkinchisi — zamonaviy janrning o'zini milliy parda tizimi, ritmik naqsh va ijro uslubiga moslashtirish (masalan, jazz improvizatsiyasini maqom pardalarida qurish). Har ikki yondashuv ham o'ziga xos afzallik va qiyinchiliklarga ega bo'lib, ularni to'g'ri tushunish yangi musiqiy asarlar yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

Milliy cholgʻularning eng muhim xususiyati — ularning oʻziga xos tembri. Dutor va tanburning yumshoq, “nafas oluvchi” ovozi, rubobning yorqin va kesik tovushi, gʻijjakning insho ovoziga yaqin tembri, doiraning boy ritmik rang-barangligi — bularning barchasi zamonaviy elektron yoki elektr asboblari (gitara, sintezator, drum-mashina) bilan birga jaranglaganda oʻziga xos akustik muvozanat talab etadi. Agar milliy cholgʻu ovozi elektron tovushlar ostida “yoʻqolib” ketsa, uning oʻziga xosligi yoʻqoladi. Shu sababli mikrofon tanlash, effekt (reverb, delay) miqdori va aranjirovkadagi joylashuvni diqqat bilan oʻylash zarur. Koʻpincha milliy cholgʻuga “yetakchi ovoz” yoki “solist” maqomi berilishi, zamonaviy asboblari esa fon va ritmik asos vazifasini bajarishi maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Oʻzbek maqom va xalq musiqasi koʻpincha temperatsiyalanmagan parda tizimiga, yaʼni Yevropa 12 pogʻonali tizimidan farqli mikrintervallarga asoslanadi. Zamonaviy janrlarning aksariyati esa standart temperatsiyalangan tizimda yozilgan asboblari (pianino, gitara, sintezator) bilan ijro etiladi. Bu farq uygʻunlashtirishda asosiy texnik toʻsiqlardan biri hisoblanadi. Amaliyotda bu muammo bir necha usul bilan hal qilinadi: birinchidan, milliy cholgʻuning pardalarini berilgan tonallikka moslab sozlash (masalan, dutorni gitara bilan bir tonallikda sozlash); ikkinchidan, zamonaviy asboblarda mikrintervallarni elektron tarzda sozlash imkoniyatidan foydalanish; uchinchidan, ikki tizim oʻrtasida “koʻprik” vazifasini bajaradigan oraliq parda yoki tovushlardan foydalanish. Ritmik jihatdan esa milliy musiqaning aksak (notekis boʻlinadigan) ritmlari jazz va elektron musiqaning sinkopalangan ritmlari bilan tabiiy ravishda mos kelishi koʻp hollarda kuzatiladi, bu esa ijodiy uygʻunlashish uchun qulay zamin yaratadi.

Muvaffaqiyatli fyuzhn asarlarni yaratishda aranjirovka markaziy oʻrin tutadi. Tajriba shuni koʻrsatadiki, milliy cholgʻuning original ijro uslubini — mizrob texnikasi, bezaklar (zarb, mordent, tril), improvizatsion iboralar — toʻliq saqlab qolgan holda,

**“ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO‘NALISHLARI” nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

faqat aranjirovka va fon qatlamlarini zamonaviylashtirish eng samarali natija beradi. Aksincha, milliy cholg‘uni faqat “kolorit” sifatida, ya’ni qisqa muddatli effekt tarzida ishlatish asarning badiiy chuqurligini kamaytiradi. Shu bilan birga, ijrochidan ham yangi ko‘nikmalar talab etiladi: u nafaqat an’anaviy uslubni, balki zamonaviy ansambl ichida “eshitish”, metronom va elektron ritm-asos bilan ishlash, hamda boshqa ijrochilar bilan real vaqtda muloqotda bo‘lish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak. Bu — ijrochilik pedagogikasida yangi yo‘nalish: “ko‘p uslubli ijrochi” tayyorlash zaruratini keltirib chiqaradi.

Milliy cholg‘ularni zamonaviy janrlar bilan uyg‘unlashtirish nafaqat ijodiy, balki ta’limiy va madaniy ahamiyatga ham ega. Bu yondashuv yosh avlod orasida milliy cholg‘ularga qiziqishni oshiradi — zamonaviy ohanglar orqali talaba yoki tinglovchi avval an’anaviy musiqaga “kirib boradi”, so‘ngra uning chuqur qatlamlariga, jumladan maqom san’atiga qiziqib qoladi. Musiqa ta’limi muassasalarida fyuzhn ansambllarini tashkil etish talabalarga improvizatsiya, aranjirovka va zamonaviy texnologiyalar (DAW dasturlari, elektron asboblar) bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Xalqaro miqyosda milliy cholg‘ularning zamonaviy talqinlari O‘zbekiston musiqa madaniyatini targ‘ib qilishning samarali vositasiga aylanmoqda. Shu sababli konservatoriya va musiqa kollejlari o‘quv dasturlariga “fyuzhn ansambl” yoki “zamonaviy aranjirovka” kabi fanlarni kiritish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Milliy cholg‘u asboblarini zamonaviy musiqa janrlari bilan uyg‘unlashtirish — ikki tomonlama jarayon bo‘lib, unda na milliy asbobning o‘ziga xosligi yo‘qotilmasligi, na zamonaviy janrning estetik talablari e’tibordan chetda qolmasligi kerak. Tembr muvozanati, parda tizimini moslashtirish, aranjirovkaga ijodiy yondashuv va ijrochilarni ko‘p uslubli faoliyatga tayyorlash — bu yo‘nalishdagi muvaffaqiyatning asosiy shartlaridir. Milliy musiqa merosini zamonaviylashtirish, uni “soddalashtirish” emas,

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

balki yangi shakllarda yashashini ta'minlash, demakdir. Bu esa o'zbek musiqa ta'limi va ijrochilik amaliyoti uchun istiqbolli va dolzarb yo'nalish bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Matyoqubov O. (2004). Maqomlar. Toshkent: O'qituvchi.
2. Jabborov A. (2019). O'zbek milliy cholg'u asboblari va ularning zamonaviy ijrochilikdagi o'rni. Toshkent: San'at.
3. Karomatov F. (1972). O'zbek xalq musiqa ijodi. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot.
4. Sawyer R.K. (2011). Explaining Creativity: The Science of Human Innovation. Oxford University Press.
5. Yusupova N. (2022). Maqom improvizatsiyasini o'qitish muammolari. Sanat jurnali, №1.
6. Reck D. (1997). World Music: The Roots and the Routes. New York: Macmillan.